

for a living planet®

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
www.wwf.fi
www.panda.org

Maa- ja metsätalousministeriö
Osastopäällikkö, ylijohtaja Tuula Packalen (tuula.packalen@gov.fi)
Eritysasiantuntija Jussi Laanikari (jussi.laanikari@gov.fi)
kirjaamo.mmm@gov.fi

3.8.2023

Viite: MMM lausuntopyyntö 3.7.2027 (VN/17577/2023)

Asia: WWF:n lausunto luonnoksesta maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi poikkeusluvalla sallittavasta ilveksen metsästyksestä metsästysvuonna 2023–2024

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntoaan seuraavaa.

WWF pitää esitettyä suurinta sallittua 320 ilveksen saalismäärää poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa aivan liian suurena.

Tarvetta ihmisten sietokyvyn lisäämiseen ja parantamiseen ei ilveksen suhteen ole, eikä asetuksen taustamuistiossa ei ole tälläkään kertaa esitetty faktaan perustuvaa tarvetta estää ilveskannan kasvua.

Poronhoitoalueelle tarvitaan oma riittävän alhainen kiintiö varmistamaan, että ilveksen levinneisyysalue ei pienene poronhoitoalueella.

WWF pitää hyvän hallintotavan vastaisena lähettää ilveksen metsästystä koskeva asetusero luonnos aiemmasta käytännöstä poiketen lausunnolle keskellä heinäkuun hiljaisinta kesälomakautta. Ilveksen metsästys metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitetulla poikkeusluvalla alkaa poronhoitoalueella lokakuussa ja muussa osassa Suomea joulukuussa.

Yleistä

Tuoreimman arvion mukaan Suomen ilveskanta on noin 2500 yli vuoden ikäistä yksilöä. Pitkällä aikajänteellä Suomen ilveskanta on kasvanut suotuisasti ja tuoreimmassa uhanalaisuusarvioinnissa ilves on luokiteltu elinvoimaiseksi lajiksi Suomessa. Viime vuodesta koko maan ilveskanta on kasvanut hieman, mutta yhdeksän vuoden takaiseen tilanteeseen nähden kanta on pienentynyt noin kolmella sadalla yksilöllä: ennen syksyn 2014 metsästyskautta Suomen ilveskanta oli noin 2800 yksilöä.

Kannan pienentyminen on tapahtunut, koska maa- ja metsätalousministeriö on tietoisesti asettanut useina vuosina ilveksen ns. kannanhoidollisen poikkeuslupakiintiön yli ns. maksimiverotuksen (maximum sustainable yield) rajan.

Valtaosa Suomen ilveksistä elää poronhoitoalueen eteläpuolella. Poronhoitoalueen pieni ilveskanta on taantunut viimeisten viiden vuoden aikana noin 40 prosentilla. Vuonna 2017 alueella arvioitiin olleen hieman yli 100 (80-125) vuotta vanhempaa ilvestä, nyt hieman yli 60 (50-75) yksilöä.

Poronhoitoalueella, joka on lähes kokonaisuudessaan ilveksen luontaista levinneisyysaluetta ja pinta-alaltaan noin kolmasosa Suomesta, elää vain pari prosenttia Suomen ilveskannasta. Kannan ollessa näin pieni on vaarana, että liiallisen metsästyksen takia ilveksen levinneisyysalue pienenee, jolloin lajin suojelun taso koko maassa ei enää olisi suotuisa eteläisen Suomen kannan koosta ja kehityssuunnasta riippumatta. Jo nyt LUKE:n arvion¹ mukaan poronhoitoalueen ”ilvesten lisääntymistuotto vaikuttaisi pentueiden ja poikkeuslupasaaliin perusteella pieneltä, merkittävä osa arvioidusta ilvespopulaatiosta lienee nuoria ja pääosin alueen ulkopuolelta alueelle vaeltaneita nuoria aikuisia”.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää poronhoitoalueen eteläpuolisen Suomen suurimmaksi sallituksi saalismääräksi 320 ilvestä kannanhoidollisin poikkeusluvoin, mikä vastaisi noin 15 % verotusastetta poronhoitoalueen eteläpuolisen Suomen kannassa. Tämän lisäksi olisi mahdollisuus myöntää vahinkoperusteisia poikkeuslupia, joiden määrää ei rajoitettaisi. Poronhoitoalueen osalta ministeriö ehdottaa, että suurinta sallittua saalismäärää ei asettaisi lainkaan.

Poronhoitoalueen eteläpuolinen Suomi

Poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa ilveksen kotieläintaloudelle aiheuttamat vahingot ovat hyvin maltillisia. Ilves ei myöskään ole vaaraksi ihmisille. Ilvesvastaista asennetta voi olettaa esiintyvän lähinnä osassa metsästäjäkuntaa: saatetaan ajatella, että ilves ja metsästäjät kilpailevat samasta saaliista, lähinnä valkohäntäpeurasta ja metsäkauriista. Näistä valkohäntäpeura on vieraslaji, joka ei kuulu Suomen luontoon, ja jonka kanta on monilla alueilla kasvanut ongelmallisen suureksi. Myös metsäkauriin kannat ovat olleet kasvussa.

Ilves sen sijaan on arvokas osa luontaista lajistoamme, ja se pitää osaltaan myös vieraslajina esiintyvän, haittaa aiheuttavan valkohäntäpeuran kantaa aisoissa. Ilveksellä on tutkimusten mukaan merkitystä myös pienpetojen kuten ketun ja meillä haitallisena vieraslajina esiintyvän supikoiran kantojen säätelijänä, ja tätä kautta elinvoimainen ilveskanta vaikuttaa suotuisasti esim. metsäkanalintu- ja metsäjäniskantoihin².

Maa- ja metsätalousministeriö on esittänyt ilveksen korkeiden poikkeuslupakiintiöiden perusteluna muun muassa, että ilvestä koskevat ”ongelmat liittyvät ihmisten sietokyvyn lisäämiseen ja parantamiseen”, että ”ihmisiä ärsyttää ilveksen tapa saalistaa valkohäntäpeurojen, metsäkauriiden tai jäniksien ruokintapaikoilla, jolloin riistanhoitotyön koetaan valuvan hukkaan”, ja että ”Ihmisten sietokykyä voidaan lisätä ja samalla ilvesvastaisuutta vähentää sallimalla kannanhoidollinen metsästys, joka samalla lisää ilveksen arvostusta arvokkaana riistaeläimenä.”

Nyt lausunnolla olevan asetusluonnoksen taustamuistiossa ministeriö viittaa jälleen tarkemmin määrittelemättömään ”sosiaaliseen konfliktiin” perusteena suurelle poikkeuslupakiintiölle: asetusluonnoksen taustamuistion mukaan ”Suomen ilveskanta on kuitenkin riittävän suurella tasolla, että

¹ Ilveskanta Suomessa 2023. Valtonen, Mia; Herrero, Annika; Mäntyniemi, Samu; Helle, Inari; Holmala, Katja (2023).

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-712-9>

² Elmhagen, B. , Ludwig, G. , Rushton, S. P., Helle, P. and Lindén, H. (2010). Top predators, mesopredators and their prey: interference ecosystems along bioclimatic productivity gradients. Journal of Animal Ecology, 79: 785-794. doi:[10.1111/j.1365-2656.2010.01678.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2656.2010.01678.x)

vain vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien tiettyjen yksilöiden poistamisella voitaisiin hallita kasvavan ilveskannan lähinnä sosiaalista konfliktia.”

Ministeriön mukaan kannanhoidollisella ilveksen metsästyksellä pyritään mm. kannan ”kasvunopeutta hidastamalla lisäämään pitkäaikaista hyväksyntää alueilla, jonne ilvekset ovat vasta palaamassa” ja ”lisäämään vaikutusmahdollisuuksia paikallisten ihmisten keskuudessa, joiden on elettävä samoilla alueilla kuin ilvekset” – ikään kuin olettaen, että suomalaiset kokisivat laajasti joutuvansa vastentahtoisesti elämään samoilla alueille ilveksen kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriö ei kuitenkaan esitä mitään selvityksiä tai tutkimuksia perustellakseen, millainen ja miten laajasti koettu mainittu sosiaalinen konflikti ilveksen suhteen olisi ja millä tavalla sitä olisi ylipäänsä tarpeen poikkeusluvilla tapahtuvalla metsästyksellä hallita. Ministeriö ei myöskään kerro, mihin selvitykseen perustuen aiempi, selvästi nykyistä suurempi ilveskanta olisi ollut tasolla, jota olisi ollut tarpeen paikallisyhteisöjen sietokyvyn takia aktiivisesti vähentää.

WWF on toistuvasti esittänyt, maa- ja metsätalousministeriön perustelut luontodirektiivin määräyksistä poikkeamiseen ilveskannan tietoiseen rajoittamiseen johtavalla metsästysverotuksella ovat erittäin hataralla pohjalla ja edustavat kapean väestönosan näkemyksiä.

WWF selvitti vuonna 2013 suomalaisten asenteita ilvekseen laajassa mielipidekyselyssä. WWF [toisti kyselyn helmikuussa 2018](#)³. Tulosten mukaan suomalaisten suhtautuminen ilvekseen on keskimäärin hyvin positiivinen. Vastaajien ilvesasenteet ovat melko samanlaisia riippumatta asuinpaikasta, sukupuolesta, iästä tai siitä, onko perheessä metsästyslupa.

Mielipidekyselyjen mukaan selvä enemmistö suomalaisista on sitä mieltä, että ilveksiä ei ole liikaa eikä heidän sietokykynsä ilvestä kohtaan ei ole ylittynyt. Vain alle viisi prosenttia vastaajista ilmoitti kannakseen, että ilveksiä on liikaa ja että heidän sietokykynsä ilvestä kohtaan on ylittynyt. Myös 62 % niistä vastaajista, joilla on itsellään tai perheessä metsästyslupa – eli lähes tarkalleen sama osuus kuin koko väestöstä – katsoi että ilveksiä ei ole liikaa eikä sietokyky ilvestä kohtaan ole ylittynyt.

Myös maa- ja metsätalousministeriön laatimassa ilveksen hoitosuunnitelmassa⁴ todetaan, että ”*Ilves lajina koetaan kansalaisten taholta pääosin positiivisena elämyksenä. Muun Suomen alueella ilveskanta ei runsaanakaan aiheuta samalla tavoin haittaa elinkeinoille kuin poronhoitoalueella.*” ja että ”*Kyselyn mukaan useat suomalaiset myös tuntevat esimerkiksi iloa kohdatessaan ilveksen jälkiä tai ilveksen.*”

Tarvetta ihmisten sietokyvyn lisäämiseen ja parantamiseen ei siis näytä ilveksen suhteen olevan, eikä asetuksen taustamuistiossa ei ole tälläkään kertaa esitetty faktaan perustuvaa tarvetta estää ilveskannan kasvua. Huomattavasti nykyistä suuremmallakin ilveskannalla on todistetusti kansan enemmistön hyväksyntä, eikä ilveksen sietoon liittyvää sosiaalista konfliktia ole näköpiirissä.

³ <https://wwf.fi/mediabank/10775.pdf>

⁴ https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163559/MMM_2021_22.pdf

Lisäksi ilves saalistuksellaan auttaa pitämään Suomessa vieraslajina esiintyvää ja yhä suurempaa haittaa aiheuttavaa valkohäntäpeurakantaa kurissa sekä vaikuttaa suotuisasti esim. metsäkanalintu- ja metsäjäniskantoihin pienpetojen, mukaan lukien meillä haitallisena vieraslajina esiintyvän supikoiran, kantoja säätelemällä.

WWF pitää esitettyä suurinta sallittua 320 ilveksen saalismäärää poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa aivan liian suurena. WWF ei kategorisesti vastusta ilveksen kannanhoidollista metsästystä, mutta saalismäärän on oltava kohtuullinen ja poikkeuslupien on oltava asianmukaisen selkeästi ja tiedepohjaisesti perusteltuja. Erityisesti niillä alueilla, joilla valkohäntäpeurakanta koetaan kasvavaksi ongelmaksi, ilveskannan tulee antaa kasvaa nykyisestä.

Poronhoitoalue

Poronhoitoalueella elää LUKE:n tuoreimman arvion mukaan vain noin 60 ilvestä, ja niistäkin merkittävä osa lienee nuoria ja pääosin alueen ulkopuolelta alueelle vaeltaneita nuoria aikuisia.

Suotuisan suojelun taso, joka on ilveksen kannanhoidon lähtökohtana, sisältää määritelmänsä mukaan sen, että lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene.

Tämä tulee ottaa huomioon asettamalla myös poronhoitoalueelle oma kiintiö, joka on riittävän alhainen varmistamaan, että ilveksen levinneisyysalue ei pienene poronhoitoalueella.

Ilves, kuten muutkin suurpedot, kuuluvat myös poronhoitoalueen luontoon ja varsinkin pohjoisen suurille luonnonsuojelualueille. Samalla on hyvin tärkeää, että suurpedoista aiheutuneet vahingot porotaloudelle korvataan riittävällä tavalla.

Tämän takia WWF on toistuvasti esittänyt ja esittää edelleen, että suurpetojen ja poronhoidon yhteiselon kannalta paras ratkaisu olisi, että suurpetojen aiheuttamien porotappioiden korvaamisessa siirrytään reviiripohjaiseen järjestelmään, jossa korvaus maksettaisiin – kuten maakotkan osalta jo menestyksellä tehdään – alueella elävien ja lisääntyvien suurpetojen määrän mukaan.

Porovahinkojen korvausjärjestelmän kehittämisen lisäksi tulisi panostaa selvästi nykyistä enemmän erävalvontaan, suurpetojen salametsästyksen kitkemiseen sekä suurpetojen tappamiksi ilmoitettujen porojen maastotarkastuksiin.

Kannanhoidollisten poikkeuslupien perusteet

Luontodirektiivin artiklan 12 mukaisesti ilves on tiukasti suojeltu laji, jonka tappaminen on kiellettyä. Tästä kiellosta voi poiketa artiklan 16 nojalla, mikäli artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät. Edellytyksiä on kolme, joista kunkin edellytyksen pitää täytyä erikseen:

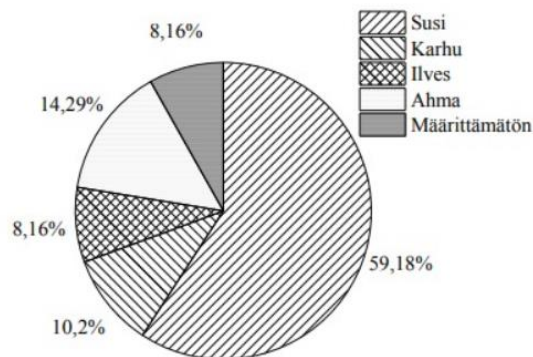
- 1) poikkeus ei saa haitata suotuisan suojelun tasoa
- 2) muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole kuin poiketa suojelusta

3) kannanhoidollinen metsästys (16 artiklan 1 kohdan e-alkohta) voidaan toteuttaa tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti

Ministeriön selvitys muun tyydyttävän ratkaisun osalta perustuu kuitenkin vain ministeriön omaan toiveeseen lainsäädäntömuutoksesta, eikä varmistusta ole tehty tukeutumalla tietoon tai tekniseen asiantuntemukseen.

Yhtenä perusteluna kannanhoidolliselle metsästykselle maa- ja metsätalousministeriö esittää ilveksen metsäpeuraan kohdistaman predaation vähentämistä. Tämä peruste on ohuella pohjalla, sillä ilveksen merkitys metsäpeuran saalistajana on tutkimuksen⁵ mukaan suurpedoista vähäisin: ilves tappoi vain 8 % kaikista suurpetojen tappamista metsäpeuroista.

Kuva. Suurpetojen Kainuussa ja Suomenselällä aiheuttamien kuolemien (n = 49) suhteellinen jakauma. Lähde: Pöllänen (2020)⁴

Ilveksiä koskevassa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä [KHO:2022:48](#) todetaan seuraavaa: ”Suomen riistakeskuksen päätöksestä ei käynyt **selvästi ja täsmällisesti** ilmi, mihin luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaiseen ja sen myötä myöskään metsästyslain 41 a §:n 3 momentin soveltamisen edellytyksenä olevaan hyväksyttävään päämäärään myönnetyllä ilveksen kannanhoidollista metsästystä koskevalla poikkeamisella oli pyritty. **Pelkästään kansallisen hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden toteuttaminen ei ollut riittävä peruste poikkeusluvan myöntämiselle. Myöskään kannanhoidollinen metsästys sellaisenaan ei voinut olla edellä tarkoitettu hyväksyttävä päämäärä. Sillä seikalla, että metsästyksellä ei käytännössä olisi ollut haitallista vaikutusta ilveksen suojelun tasoon, ei ollut tässä suhteessa merkitystä.** Korkein hallinto-oikeus katsoi, että poikkeusluvalla tavoiteltua päämäärää hakemuksen kohteena olevalla alueella ei ollut kyetty tukemaan selvin ja täsmällisin perusteluin. Poikkeuslupaa ei olisi näin ollen voitu luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan myöntää. Hakemus olisi tullut hylätä metsästyslain 41 a §:n 1 ja 3 momentin vastaisena.”

⁵ Pöllänen, A. 2020: Suurpetojen aiheuttama vaihtelu metsäpeuraadinten (*Rangifer tarandus fennicus*) säilyvyydessä <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202004241543>

Lisäksi Vaasan hallinto-oikeus on todennut [Lauhavuoren susien kaatolupaan liittyvässä päätöksessä](#) seuraavaa: *”Poikkeuslupapäätöksessä oli viitattu kansallisessa susikannan hoitosuunnitelmassa sekä maa- ja metsätalousministeriön asetusmuistiossa esille tuotuihin sosioekonomisten konfliktien vähentämiseen, suden hyväksyttävyyden edistämiseen ja susien laittoman tappamisen ehkäisyyn. **Näiden yleisten tavoitteiden toteuttamista ei voitu pitää riittävänä perusteena poikkeusluvan myöntämiseksi, kun selvitystä poikkeusluvan kohteena olevaa aluetta koskien ei ollut esitetty. Kannanhoidollinen metsästys sellaisenaan ei sekään voinut olla edellä tarkoitettu hyväksyttävä päämäärä. Suomen riistakeskus ei ollut kyennyt osoittamaan täsmällisten tieteellisten tietojen perusteella, että poikkeusluvalla tavoiteltua päämäärää hakemuksen kohteena olevalla alueella kyetään saavuttamaan. Poikkeuslupaa ei näin ollen olisi voitu myöntää ja hakemus olisi tullut hylättyä.”***

MMM:n esityksen mukaan kannanhoidollisella ilveksen metsästyksellä pyritään pääasiassa alla lueteltuihin tavoitteisiin. WWF:n käsityksen mukaan ministeriön esittämät perustelut eivät täytä oikeuskäytännössä asetettua vaatimustasoa:

- *suotuisan suojelutason saavuttaneen kannan tason vakiinnuttamiseen verotustason muutoksilla kannan kehityksen mukaan => WWF:n käsityksen mukaan kannanhoidollinen metsästys sellaisenaan ei ole hyväksyttävä syy*
- *ylläpitämään ilvesten ihmisarkuutta => WWF:n käsityksen mukaan näin yleisesti määritelty tavoite ei ole riittävä*
- *pitämään saaliin seurannalla ja kiintiön mitoituksella lisääntymisessä oleviin naaraisiin kohdistuva verotus maltillisena => WWF:n käsityksen mukaan saaliin seurantatavat eivät ole peruste metsästykselle*
- *vähentämään metsäpeuraan kohdistuvaa predaatiota => ks. yllä*
- *vähentämään porovahinkoja kohdentamalla lupia poronhoitoalueelle siirtyviin nuoriin yksilöihin => WWF:n käsityksen mukaan vahinkoperustetta ei voi käyttää kannanhoidolliseen metsästykseseen*
- *lisäämään vaikutusmahdollisuuksia paikallisten ihmisten keskuudessa, joiden on ellettävä samoilla alueilla kuin ilvekset => WWF:n käsityksen mukaan näin yleisesti määritelty tavoite ei ole riittävä*
- *kasvunopeutta hidastamalla lisäämään pitkäaikaista hyväksyntää alueilla, jonne ilvekset ovat vasta palaamassa => WWF:n käsityksen mukaan näin yleisesti määritelty tavoite ei ole riittävä, ja lisäksi maa- ja metsätalousministeriö ei ole WWF:n tietojen mukaan mitannut ilveksen hyväksyntää ja poikkeuslupametsästyksen vaikutusta siihen.*

Jari Luukkonen
suojelujohtaja, WWF Suomi

Petteri Tolvanen
ohjelmajohtaja, WWF Suomi